

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Król-Szymielewicz

Protokolant: Magdalena Świtalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 marca 2018 r. we W. sprawy

z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko D. F.

o odszkodowanie z tytułu odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone

I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 1350 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 20.01.2017r. wniosła do tut. Sądu Rejonowego pozew przeciwko D. F. o zapłatę kwoty 8.136,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niedobór w mieniu powierzonym. Nadto strona powodowa wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu roszczeń pozwu strona powodowa wskazała, iż pozwany był u niej zatrudniony na stanowisku magazyniera w okresie od dnia 10.11.2014r. do dnia 02.04.2016r. w magazynie nr 21 we W. przy ul. (...). W dniu 09.10.2015r. strony zawarły umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone.

W dniach 15-17 stycznia 2016r. w magazynie, w którym pracował pozwany została przeprowadzona inwentaryzacja, która wykazała niedobór w towarze i opakowaniach. Wskazany niedoborem strona powodowa obciążyła pozwanego w kwocie 8.136,96 zł, tj. według procentowego zakresu odpowiedzialności pozwanego wynikającego z umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, z dnia 09.10.2015r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 01.03.2017r., sygn. akt VI Np 61/17 nakazał pozwanemu D. F., aby zapłacił on stronie powodowej kwotę 8.136,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20.01.2017r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1275 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k.20).

Pozwany D. F. w ustawowym terminie wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty (k.26-38), domagając się oddalenia powództwa w całości, jako bezzasadnego.

Pozwany zarzucił, że nie ponosi żadnej odpowiedzialności za ewentualną szkodę powstałą w mieniu powodowej Spółki, gdyż pracodawca nie zapewniał warunków umożliwiających pracownikom prawidłowe zabezpieczenie powierzonych

mienia. Bowiem mienie powinno być powierzone w taki sposób, aby pracownik miał możliwość wyliczenia się z niego. Powinno być także należycie zabezpieczone przed możliwością kradzieży czy dostępem osób niepowołanych. Tymczasem opakowania były przechowywane nie tylko w magazynie ale i poza magazynem, a plac, na którym znajdowało się mienie pracodawcy, był dostępny także dla innych firm i do mienia tego miały dostęp osoby trzecie. Zgodnie zaś z §1 umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, pozwany przyjął odpowiedzialność tylko za towar znajdujący się w magazynie, a nie poza nim.

Ponadto na skutek zalegania towaru miesiącami w magazynie, towar tracił datę ważności do spożycia, uległ też zniszczeniu na skutek wadliwego składowania. Pozwany zarzucił również, że wydawanie towaru odbywało się bez pokwitowania jego odbioru. Kierowcy sami dokonywali załadunku i rozładunku towaru i nikt ich podczas tych czynności nie kontrolował.

Zdaniem pozwanego, strona powodowa w rozpoznawanej sprawie w sposób niedopuszczalny usiłuje przerzucić na pozwanego ciężar odpowiedzialności za skutki ryzyka związanego z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą.

Pozwany wyjaśnił nadto, że w dniu 17.02.2016r. podpisał oświadczenie, w którym zobowiązał się do spłaty zadłużenia wobec strony powodowej w ratach, jednakże uczynił to pod wpływem groźby bezprawnej ze strony swego przełożonego dyrektora R. C. (1), obawiając się utraty pracy.

Powodowa Spółka w piśmie z dnia 24.04.2017r. (k.60) wyjaśniła, że oświadczenie, które pozwany podpisał w dniu 17.02.2016r. nie dotyczy roszczeń strony powodowej objętych pozwem w niniejszej sprawie, lecz wcześniejszych niedoborów ujawnionych w innych inwentaryzacjach.

W toku swych zeznań składanych przed Sądem, pozwany zarzucił także, że rotacja pracowników w magazynie była bardzo duża, a wraz z pozwanym pracowały również osoby na podstawie umowy zlecenia, nie posiadające zawartej umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone. Zgodę na ich zatrudnienie pozwany podpisywał w sposób blankietowy, tj. na kartce papieru, na której nie były jeszcze wpisane nazwiska osób, na zatrudnienie których rzekomo pozwany wyraża tę zgodę.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zajmuje się sprzedażą hurtową i dystrybucją produktów ogólnospożywczych.

Dowód: - odpis z KRS: k.7-8.

Pozwany D. F. był zatrudniony u strony powodowej w okresie od dnia 10.11.2014r. do dnia 02.04.2016r., w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo na podstawie umowy o pracę na okres próbny, a następnie na podstawie umowy o pracę na czas określony, na stanowisku magazyniera w magazynie powodowej Spółki nr (...) we W. przy ul. (...), gdzie magazynowano artykuły spożywcze.

Pozwany D. F. wypowiedział umowę o pracę z własnej inicjatywy, ze skutkiem na dzień 02.04.2016r. z powodu nagminnie powtarzających się braków magazynowych, za które strona powodowa domagała się coraz to wyższych odszkodowań od pracowników.

Średnie miesięczne wynagrodzenie pozwanego wynosiło 2.764,27 zł brutto.

Dowód: - świadectwo pracy pozwanego: k.9

- zaświadczenie o wynagrodzeniu pozwanego: k.66;

- przesłuchanie pozwanego: k.238-239.

Początkowo pozwanego i stronę powodową łączyła umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone znajdujące się w magazynie położonym przy ul. (...), zawarta w dniu 08.05.2015r. Zgodnie z tą umową, pozwany miał ponosić odpowiedzialność za ewentualne niedobory i szkodę powstałe w mieniu jej powierzonym w stosunku procentowym wynoszącym 2,88% całości szkody. Umowę tę podpisało 34 pracowników magazynu nr 21.

Następnie w dniu 09.10.2015r. pozwany zawarł z pracodawcą kolejną umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone znajdujące się w magazynie położonym przy ul. (...). Zgodnie z tą umową, pozwany miał ponosić odpowiedzialność za ewentualne niedobory i szkodę powstałe w mieniu jej powierzonym w stosunku procentowym wynoszącym 2,78% całości szkody. Umowę tę podpisało 37 pracowników magazynu nr 21.

Jednocześnie z zawarciem w/w umowy przeprowadzono inwentaryzację w dniach 9-11 października 2015r. Spis z natury wykazał na dzień 11.10.2015r. niedobór w towarze o łącznej wartości 94.190,01 zł oraz na dzień 10.10.2015r. niedobór w opakowaniach o łącznej wartości 102.275,68 zł.

Pozwany nie złożył podpisu na wskazanych spisach z natury towaru i opakowań oraz na oświadczeniu z dnia 11.10.2015r., z którego wynika, iż podpisani na nim pracownicy nie wnoszą zastrzeżeń do pracy komisji inwentaryzacyjnej.

Opakowania, jakie znajdowały się w przedmiotowym magazynie to przede wszystkim: butelki po piwie i napojach oraz skrzynki na te butelki i Euro palety. Na dzień 10.10.2015r. niedobór dotyczył zwłaszcza Euro palet na kwotę 66.800 zł.

W dacie 17.02.2016r. dyrektor u strony powodowej, R. C. (1), przedłożył pozwanemu do podpisania porozumienie, na mocy którego pozwany zobowiązał się zapłacić pracodawcy w trzech ratach kwotę 7.997,31 zł tytułem odszkodowania za wcześniejsze niedobory stwierdzone w mieniu powierzonym pracownikom, na podstawie noty księgowej pochodzącej z dnia 31.12.2015r. Dyrektor zagroził pozwanemu, że w sytuacji niepodpisania tego porozumienia, pozwany zostanie zwolniony z pracy, a ponadto obiecał, że więcej już nie będzie wystawianych not obciążających pracowników za niedobory.

Dowód: - umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone z 08.05.2015r.: k.68-69;

- umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone z 09.10.2015r.: k.10-11;

- spis z natury towaru z 11.10.2015r.: k.76-77;

- spis z natury opakowań z 10.10.2015r.: k.78-79;

- oświadczenie pracowników z dnia 11.10.2015r.: k.75;

- porozumienie z dnia 17.02.2016r.: k.89;

- przesłuchanie pozwanego: k.238-239.

W dniach 15-17.01.2016r. strona powodowa przeprowadziła kolejną inwentaryzację towaru w magazynie, w którym pracował pozwany. W dniu 17.01.2016r. inwentaryzacja wykazała braki w towarze o wartości 199.130,21 zł. Strona powodowa nie przedstawiła Sądowi w trakcie całego procesu spisu z natury pochodzącego z inwentaryzacji ze stycznia 2016r., z którego wynikałyby braki w opakowaniach stwierdzone podczas tej inwentaryzacji na magazynie nr 21 we W.. Do pozwu załączono jedynie dokument nazwany: „Rozliczenie inwentaryzacji (częściowe) magazynu nr 21 Oddział we W. wg stanu na dzień 15.01.2016r.”, z którego wynika, że podczas tej inwentaryzacji ustalono niedobór w opakowaniach o wartości 97.237,70 zł.

Łączny niedobór w towarze i opakowaniach jaki strona powodowa stwierdziła na skutek inwentaryzacji mającej miejsce w dniach 15-17.01.2016r. wyniósł 292.696,38 zł.

Po tej inwentaryzacji pozwany złożył podpis na wskazanym spisie z natury towaru oraz na oświadczeniu ze stycznia 2016r. (brak konkretnej daty w polu: „miejscowość i data...” – k.83), z którego wynika, iż podpisani na nim pracownicy nie wnoszą zastrzeżeń do pracy komisji inwentaryzacyjnej.

Dowód: - spisy z natury z 17.01.2016r. dotyczący towaru: k.84-87;

- oświadczenie pracowników ze stycznia 2016r.: k.83;

- „Rozliczenie inwentaryzacji (częściowe) magazynu nr 21 Oddział we W. wg stanu na dzień 15.01.2016r.”: k.12.

W dniu 26.02.2016r. strona powodowa wystawiła notę księgową Nr (...), w której obciążyła pozwanego kwotą 8.136,96 zł według procentowego zakresu odpowiedzialności pozwanego wynikającego z umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, z dnia 09.10.2015r.

Dowód: - nota księgowa: k.13.

W dacie 15.01.2016r. pozwany zawarł z pracodawcą następną umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone znajdujące się w magazynie położonym przy ul. (...). Zgodnie z tą umową, pozwany miał ponosić odpowiedzialność za ewentualne niedobory i szkodę powstałe w mieniu jej powierzonym w stosunku procentowym wynoszącym 2,73% całości szkody. Umowę tę podpisało 36 pracowników magazynu nr 21.

Dowód: - umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone z 15.01.2016r.: k.70-71.

Pozwany brał udział w inwentaryzacji w styczniu 2016r. Skanera używano tylko do liczenia towaru spożywczego. Nie używano skanera do zliczania palet i skrzynek po piwie i napojach, tylko zliczano je ręcznie. Był bardzo utrudniony dostęp do palet i skrzynek, które leżały jedna na drugiej. Ułożenie palet i skrzynek utrudniało ich dokładne policzenie.

Magazyn, w którym pracował pozwany leży na terenie parku logistycznego. Znajduje się tam obok siebie kilka firm. Teren jest ogrodzony, a przy wjeździe znajduje się budka portiera, który otwiera szlaban dla osób chcących wjechać. Portier otwiera bramę każdemu, kto chce wjechać na teren parku, nie sprawdzając jego tożsamości.

Dopiero od stycznia 2016r drzwi do magazynu strony powodowej są otwierane na kartę magnetyczną. Wcześniej drzwi magazynu były cały czas otwarte. Dostęp do magazynu miały również osoby trzecie, których nie łączyła ze stroną powodową umowa o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone.

Opakowania w postaci Euro palet i skrzynek z butelkami (lub na butelki) znajdowały się nie tylko w środku magazynu, ale także na zewnątrz magazynu i również miały do nich dostęp osoby trzecie.

Na magazynie nr 21 panował bałagan. Zdarzało się, że towar na skutek długotrwałego zalegania w magazynie, przeterminowywał się.

Za kontrolowanie kierowców, którzy przyjeżdżali po towar i zabierali go na Euro paletach, a następnie mieli obowiązek odwieźć identyczną ilość Euro palet, odpowiedzialni byli kierownicy zmiany. Kierownikami zmiany i bezpośrednimi przełożonymi pozwanego byli: D. S. i Ł. M.. Pozwany nie był odpowiedzialny za sprawdzanie, czy kierowca zwrócił taką samą ilość Euro palet, jaką zabrał wraz z towarem. W początkowym okresie zatrudnienia pozwanego kierowcy w ogóle nie składali pokwitowań, ile towaru wywożą z magazynu. Ponadto kierowcy swobodnie poruszali się po alejkach z towarem, nikt ich nie kontrolował (tego rodzaju kontrola nie należała do obowiązków pozwanego).

U strony powodowej stwierdzono przypadki dokonywania zaboru opakowań, w tym zwłaszcza palet, przez kierowców.

Pismem z dnia 16 maja 2016r. strona powodowa rozwiązała umowę o pracę w trybie dyscyplinarnym z kierowcą M. M. z powodu: "uczestniczenia w działaniach polegających na bezprawnym usuwaniu przez pracowników z magazynu Oddziału (...) towarów i opakowań stanowiących własność pracodawcy oraz uczestniczenia w wywożeniu z tego magazynu opakowań zwrotnych – palet – nie ewidencjonowanych w dokumentacji magazynowo-księgowej i wyzbywaniu się tych opakowań bez wiedzy i zgody pracodawcy."

Ponadto Komisariat Policji W. Osiedle prowadził dochodzenie w sprawie: 1. doprowadzenia w okresie od maja do lipca 2014r. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem powodowej Spółki przez pracownika K. Z. poprzez wydanie polecenia wywozu 1.000 sztuk Euro palet bez sporządzenia dokumentacji magazynowej o wartości ok. 25.000 zł – umorzono dochodzenie wobec braku cech przestępstwa oraz w sprawie: 2. nieprowadzenia w okresie od maja do lipca 2014r. dokumentacji magazynowej dotyczącej wywozu 1.000 sztuk Euro palet na szkodę powodowej Spółki – umorzono postępowanie wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Dowód: - dokumentacja zdjęciowa magazynu: k.40-51;

- pismo rozwiązujące umowę o pracę z kierowcą M. M.: k.233;

- postanowienie z 06.10.2015r. o umorzeniu dochodzenia: k.204;

- zeznania świadków: Ł. M.: k.126-127, S. S. (1): k.127-128, G. O.: k.128, D. S.: k.128-129, J. P.: k.129, E. W.: k.218-219, R. C. (1): k.173-175, A. G. (1): k.219-220,

- przesłuchanie pozwanego: k.238-239.

W magazynie, w którym pracował pozwany, była bardzo duża rotacja pracowników. Pracownicy często zwalniali się, a często też strona powodowa zatrudniała nowych pracowników. Pomimo tego, że w okresie zatrudnienia pozwanego u strony powodowej dochodziło do takich częstych zmian pracowników, strona powodowa nie przeprowadzała wymaganych prawem inwentaryzacji i nie zawierała nowych umów o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone. I tak nie przeprowadzono inwentaryzacji, pomimo, iż w następujących datach ustało zatrudnienie:

- R. F. - w dacie 31.12.2015r.;

- M. K. (1) - w dacie 23.10.2015r.;

- M. K. (2) - w dacie 30.11.2015r.;

- K. L. - w dacie 31.12.2015r.;

- M. P. (1) - w dacie 30.11.2015r.;

- W. Z. - w dacie 14.11.2015r.

Nadto w magazynie nr 21 oprócz pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę pracowały jeszcze osoby na podstawie umów zlecenia. Osób tych w czasie wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia nie łączyła ze stroną powodową umowa o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone. Osoby te pracowały na stanowiskach pracowników magazynu. W okresie od 09.10.2015r. do 17.01.2016r., czyli pomiędzy wyżej wymienionymi inwentaryzacjami, takich osób w magazynie nr 21 było 10. Pięć z nich miało zawarte umowy o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone: R. C. (2), D. L., M. P. (2), S. P., M. S..

Osoby: A. G. (2), K. M., J. R., A. R. i S. S. (2) – nie miały zawartych ze stroną powodową umów o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone.

Pozwany nie wyrażał nigdy świadomej i rzeczywistej zgody na wykonywanie przez te osoby pracy w miejscu powierzenia mu mienia czyli w przedmiotowym magazynie przy ul. (...) we W. bez odpowiedzialności materialnej.

Dowód: - wykaz pracowników strony powodowej w magazynie nr 21: k.227-229;

- wykaz zleceniobiorców: k.225.

Mając na uwadze powyższe ustalenia stanu faktycznego, Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, w tym zwłaszcza na protokołach inwentaryzacji przeprowadzonych u strony powodowej (spisach z natury), na treści umów o wspólnej odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie z dat: 08.05.2015r., 09.10.2015r. i z dnia 15.01.2016r. oraz na pisemnych zestawieniach pracowników i zleceniobiorców zatrudnianych przez stronę powodową w magazynie nr 21, w okresie od 09.10.2015r. do 17.01.2016r., czyli pomiędzy inwentaryzacjami mającymi miejsce w tych datach.

Ponadto Sąd dał wiarę zeznaniom świadków: Ł. M., D. S. (kierownicy zmiany – przełożeni pozwanego), S. S. (1) (kierownik logistyki i transportu), G. O. (magazynier), J. P. (operator wózka widłowego), E. W. (kierownik ds. kontrolingu), R. C. (1) (dyrektor), A. G. (1) (kierownik działu windykacji należności), których zeznania Sąd ocenił jako rzeczowe, jasne i wzajemnie zbieżne, a przez to stanowiące w pełni wiarygodny dowód w sprawie.

Sąd dał również wiarę wyjaśnieniom pozwanego D. F., gdyż pozostawały one spójne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa jako były pracodawca pozwanego, dochodzi od niego zapłaty kwoty 8.136,96 zł odpowiadającej procentowemu zakresowi odpowiedzialności pozwanego wynikającemu z umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, z dnia 09.10.2015r., z tytułu niedoborów stwierdzonych w mieniu strony powodowej podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w dniach 15 – 17 stycznia 2016r.

Zgodnie z przepisem art. 124 k.p.: „§ 1. Pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się:

- 1) pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności,
- 2) narzędzia i instrumenty lub podobne przedmioty, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze,

odpowiada w pełnej wysokości za szkodę powstałą w tym mieniu.

§ 2. Pracownik odpowiada w pełnej wysokości również za szkodę w mieniu innym niż wymienione w § 1, powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się.

§ 3. Od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 pracownik może się uwolnić, jeżeli wykáže, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia.”

Ponadto zgodnie z art. 125 k.p.: „§ 1. Na zasadach określonych w art. 124 pracownicy mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną za mienie powierzone im łącznie z obowiązkiem wyliczenia się. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o współodpowiedzialności materialnej, zawarta na piśmie przez pracowników z pracodawcą.

§ 2. Pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną odpowiadają w częściach określonych w umowie. Jednakże w razie ustalenia, że szkoda w całości lub w części została spowodowana przez niektórych pracowników, za całość szkody lub za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody.”

W wyroku z dnia 09.08.1985r., sygn. akt IV PR 153/85 (OSNC 1986/5/80), Sąd Najwyższy wskazał, że: „Istota odpowiedzialności materialnej pracowników, którym mienie zostało powierzone z obowiązkiem wyliczenia się, na zasadzie art. 124 k.p. polega na tym, że na stronie powodowej ciąży obowiązek wykazania szkody, jak również konkretnych uchybień pracownika materialnie odpowiedzialnego oraz związku przyczynowego między tymi uchybieniami a powstałą szkodą.”

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego w sprawie Sąd miał również na uwadze przepisy rozporządzeń Rady Ministrów: z dnia 04.10.1974r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie (Dz.U. z 1996r., Nr 143, poz. 663) oraz z dnia 10.10.1975r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu (Dz.U. z 1996r., Nr 143, poz. 662).

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.10.1974r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie (Dz.U. z 1996r., Nr 143, poz. 663): „Przepisy rozporządzenia stosuje się w przypadkach łącznego powierzenia pracownikom mienia, z obowiązkiem wyliczenia się, w zakładzie pracy lub w wydzielonej jego części, w której odbywa się sprzedaż, produkcja lub świadczenie usług albo przechowuje się mienie stanowiące przedmiot powierzenia i oddzielno rozliczania, zwanym dalej "miejscem powierzenia mienia".

W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której wprawdzie pozwany zawarł ze stroną powodową w dniu 09.10.2015r. umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za mienie powierzone, jednakże w wyniku ewidentnego naruszenia przez pracodawcę i niestosowania przepisów w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.10.1974r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie, uznać należało, że odpowiedzialność pozwanego za mienie w magazynie nr 21 została uchylona.

Przede wszystkim bowiem przepisy tego rozporządzenia wyraźnie stanowią, iż każda zmiana w składzie pracowników objętych wspólną odpowiedzialnością materialną wymaga zawarcia nowej umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej (§ 5 rozp.).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12.11.2003r., sygn. akt I PK 551/02, (OSNP 2004r., nr 20, poz.348): „Niezwarcie nowej umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej w razie zmiany składu pracowników objętych taką umową (§5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie), uchyla wspólną odpowiedzialność za powierzone im mienie (art. 125 § 1 k.p. w związku z art. 124 k.p.).”

Wskazać należy, iż zgodnie z § 8 ust.1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.10.1974r.: „Warunkiem ustanowienia wspólnej odpowiedzialności materialnej jest powierzenie mienia łącznie wszystkim pracownikom, którzy mają być objęci taką odpowiedzialnością - na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej z ich udziałem lub z udziałem osób przez nich wskazanych, zgodnie z § 22 ust. 2, oraz zapewnienie im możliwości zgłaszania uwag w związku z przebiegiem i wynikami inwentaryzacji.”

Zaś w myśl § 19: „ust. 1. W razie wypowiedzenia przez jedną ze stron umowy o pracę z pracownikiem ponoszącym wspólną odpowiedzialność materialną, zakończenie inwentaryzacji powinno nastąpić najpóźniej w dniu rozwiązania umowy o pracę.

2. W razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia lub w razie wygaśnięcia umowy o pracę do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o pracę.”

Jak wynika z zeznań wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków oraz z przesłuchania pozwanego, rotacja pracowników w magazynie nr 21 była bardzo duża.

Na polecenie Sądu strona powodowa złożyła do akt sprawy pisemny wykaz pracowników strony powodowej zatrudnionych w magazynie nr 21 w okresie od 09.10.2015r. do 17.01.2016r., czyli pomiędzy inwentaryzacjami przeprowadzonymi u strony powodowej, a opisanymi w stanie faktycznym uzasadnienia. Jak wynika z tego wykazu, w czasie pomiędzy inwentaryzacją z dnia 09-11.10.2015r. a inwentaryzacją z dnia 15-17.01.2016r., ustało zatrudnienie co najmniej sześciu pracowników. Pomimo tego, że w okresie pomiędzy tymi inwentaryzacjami dochodziło do takich częstych zmian pracowników, strona powodowa nie przeprowadzała wymaganych prawem kolejnych inwentaryzacji, jak również nie zawarła z pozwanym nowych umów o wspólnej odpowiedzialności materialnej – zgodnie z § 5, § 8 i § 19 cyt. rozporządzenia (nową umowę o odpowiedzialności materialnej zawarto z pozwanym dopiero w dniu 15.01.2016r.). Jak zaś wskazano powyżej, warunkiem ustanowienia wspólnej odpowiedzialności materialnej jest powierzenie mienia łącznie wszystkim pracownikom, którzy mają być objęci taką odpowiedzialnością - na podstawie uprzedniej inwentaryzacji przeprowadzonej z ich udziałem.

I tak nie przeprowadzono inwentaryzacji, pomimo, iż w następujących datach ustało zatrudnienie:

- R. F. - w dacie 31.12.2015r.;
- M. K. (1) - w dacie 23.10.2015r.;
- M. K. (2) - w dacie 30.11.2015r.;
- K. L. - w dacie 31.12.2015r.;
- M. P. (1) - w dacie 30.11.2015r.;
- W. Z. - w dacie 14.11.2015r.

Fakt nieprzeprowadzania inwentaryzacji w okresie pomiędzy inwentaryzacją z dnia 09-11.10.2015r. a inwentaryzacją z dnia 15-17.01.2016r. jest bezsporny.

W tej sytuacji należało uznać, że pozwany nie może ponosić odpowiedzialności za niedobory w mieniu strony powodowej stwierdzone podczas inwentaryzacji z dnia 15-17.01.2016r., gdyż mienie to nie zostało mu prawidłowo powierzone – w czasie pomiędzy zawarciem przez niego umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej w dacie 09.10.2015r. a inwentaryzacją ze stycznia 2016r. zwolniło się aż 6 pracowników. Tym samym odpowiedzialność pozwanego za powierzone mu mienie umową z dnia 09.10.2015r., została uchylona (a na co wskazuje Sąd Najwyższy w powyżej cytowanym wyroku z dnia 12.11.2003r., sygn. akt I PK 551/02).

Ponadto zgodnie z § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.10.1974r.: „Za pisemną zgodą pracowników, którzy przyjęli wspólną odpowiedzialność materialną, mogą wykonywać pracę lub określone czynności w miejscu powierzenia mienia:

- 1) osoby wykonujące czynności nie związane z dysponowaniem mieniem,
- 2) osoby wykonujące pracę dorywczo lub przez czas określony,
- 3) osoby nowo przyjęte do pracy obejmującej czynności związane z dysponowaniem mieniem - do czasu przeprowadzenia najbliższej inwentaryzacji,
- 4) pracownicy młodociani w okresie odbywania przygotowania zawodowego, a po zakończeniu tego przygotowania - do czasu przeprowadzenia najbliższej inwentaryzacji,

5) osoby odbywające praktykę zawodową.”

Jak wynika z pisma strony powodowej z dnia 16.01.2018r. (k.225), w przedmiotowym magazynie, oprócz pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę pracowały jeszcze osoby na podstawie umów zlecenia. Pięciu z tych osób w czasie wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia nie łączyła ze stroną powodową umowa o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone. Jak wynika z zeznań pozwanego, pozwany nie wyraził nigdy świadomej i rzeczywistej zgody na wykonywanie przez te osoby pracy bez odpowiedzialności materialnej w miejscu powierzenia mu mienia, czyli w przedmiotowym magazynie przy ul. (...) we W..

Strona powodowa przedstawiła do akt sprawy dwa pisma zatytułowane: „Zgoda pracowników wspólnie odpowiedzialnych materialnie na wykonywanie pracy lub innych czynności w miejscu powierzenia mienia przez inne osoby” – k.230-232, które zostały podpisane m.in. przez pozwanego, a dotyczyły zgody pracowników odpowiedzialnych materialnie na pracę zleceniobiorców: A. G. (2), K. M., J. R., A. R., S. S. (2) oraz R. F. i K. L..

W ocenie Sądu pisma te nie są jednak wiarygodnym dowodem w sprawie na to, że pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną za mienie, rzeczywiście świadomie wyrazili taką zgodę na pracę wymienionych w tych pismach osób. Bowiem po pierwsze pisma te nie są opatrzone żadną datą. Drugie z pism (k.231) nie odnosi się też do konkretnie wymienionej z daty umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej (te rubryki są niewypełnione). A na pierwszym z załączonych pism (k.230) wpisano jako datę umowy: 09.10.2016r. (data ta jest poprawiana i mało czytelna). Stwierdzić zaś należy, że w dniu 09.10.2016r. pozwany nie był już pracownikiem strony powodowej i nie mógł zawrzeć umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej w tym dniu.

Po drugie zaś, jak wyjaśnił pozwany w trakcie swych zeznań, tego rodzaju pisemne zgody na zatrudnienie nowych pracowników lub zleceniobiorców pracodawca nakazywał podpisywać in blanco dotychczasowym pracownikom, tj. bez wypełnionych rubryk z imionami i nazwiskami pracowników, na których zatrudnienie rzekomo wyrażają zgodę dotychczasowi pracownicy. Pracodawca dopiero później według swojego uznania dopisywał imiona i nazwiska tych osób.

Dopuszczenie takich osób do pracy wraz z osobami objętymi umową o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, bez zgody tych pracowników, stanowiło naruszenie przez pracodawcę § 4 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.10.1974r.

Reasumując – Sąd stwierdził brak podstaw do obciążenia pozwanego odpowiedzialnością za niedobory stwierdzone podczas inwentaryzacji z dnia 15-17 stycznia 2016r. na podstawie umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, z dnia 09.10.2015r.

Wobec zaś powyższego, Sąd zbadał, czy zachodzą podstawy do ustalenia odpowiedzialności pozwanego za te niedobory na podstawie art. 122 k.p., art. 124 k.p. lub art. 114 k.p.

Każda z w/w podstaw odpowiedzialności materialnej pracownika wymaga stwierdzenia jego winy w powstaniu niedoboru w mieniu pracodawcy. Wina zaś, zarówno w rozumieniu art. 122 k.p. jak i art. 114 k.p. oznacza zarzucalność danego postępowania. Wina umyślna w rozumieniu art. 122 k.p. zachodzi wówczas, gdy sprawca chce wyrządzić szkodę w mieniu pracodawcy i celowo do tego zmierza lub gdy mając świadomość szkodliwych skutków swego działania i przewidując ich nastąpienie godzi się na nie, choć nie zmierza bezpośrednio do wyrządzenia szkody.

Natomiast czyn popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć. Zatem wina nieumyślna może przybrać postać lekkomyślności lub niedbalstwa.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie można zarzucić pozwanemu, aby umyślnie lub nieumyślnie wyrządził szkodę w mieniu swojego pracodawcy oraz by pomiędzy tymże zawinionym zachowaniem pozwanego a poniesioną przez stronę powodową szkodą, zachodził związek przyczynowy.

Przede wszystkim bowiem to nie pozwany ponosił odpowiedzialność za to, że na magazynie przechowywano zbyt duże ilości towaru, w wyniku czego tracił on termin ważności. Jak zeznał świadek Ł. M.: „Ten towar był niesprzedawany, bo za dużo go zamawiano i on się przeterminowywał”.

Ponadto kierowcy przyjeżdżający po towar swobodnie poruszali się po alejkach z towarem, nikt ich nie kontrolował, a tego rodzaju kontrola nie należała do obowiązków pozwanego. Jak wskazał pozwany, w początkowym okresie zatrudnienia pozwanego, kierowcy w ogóle nie składali pokwitowań, ile towaru wywożą z magazynu.

Także nie należało do obowiązków pozwanego sprawdzanie, czy kierowcy, którzy przyjeżdżali po towar i zabierali go na Euro paletach zwrócili taką samą ilość Euro palet, jaką zabrali wraz z towarem (największe braki w opakowaniach stwierdzone podczas wcześniejszej inwentaryzacji, z października 2015r., dotyczyły właśnie Euro palet). Kontrolowaniem kierowców zajmowali się kierownicy zmiany. Zaś kierownikami zmiany i bezpośrednimi przełożonymi pozwanego byli D. S. oraz Ł. M..

Świadek G. O. zeznał: „Kierowcy wchodzili sobie na magazyn, żeby załadować rzeczy na samochód, nie byli przez nikogo kontrolowani. Mieli dostęp do magazynu.”

Nie można także tracić z pola widzenia okoliczności, że jak wynikało z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, u strony powodowej stwierdzono przypadki dokonywania zaboru opakowań, w tym zwłaszcza palet, przez kierowców. Mając na uwadze te zeznania świadków, Sąd zobowiązał stronę powodową do przedłożenia do akt sprawy pisemnego oświadczenia strony powodowej o rozwiązaniu stosunku pracy, m.in. z pracownikiem M. M.. W wykonaniu tego zobowiązania strona powodowa złożyła pismo z dnia 16 maja 2016r. stanowiące jej oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym z jednym z kierowców - M. M. - z powodu: „uczestniczenia w działaniach polegających na bezprawnym usuwaniu przez pracowników z magazynu Oddziału (...) towarów i opakowań stanowiących własność pracodawcy oraz uczestniczenia w wywożeniu z tego magazynu opakowań zwrotnych – palet – nie ewidencjonowanych w dokumentacji magazynowo-księgowej i wyzbywaniu się tych opakowań bez wiedzy i zgody pracodawcy.”

Wprawdzie rozwiązanie umowy o pracę z tym kierowcą miało miejsce w maju 2016r., a sporna inwentaryzacja, na podstawie której strona powodowa dochodzi zapłaty od pozwanego - w styczniu 2016r., ale zauważyć należy, że nie są to duże odległości czasowe, a nadto strona powodowa nie wskazała w treści pisma z dnia 16.05.2016r., w jakim czasie miało miejsce uczestniczenie przez M. M. w „bezprawnym usuwaniu przez pracowników z magazynu Oddziału (...) towarów i opakowań stanowiących własność pracodawcy” i „wywożeniu opakowań”.

W dalszej kolejności podniesienia wymaga fakt, że dostęp do magazynu nr 21 miały również inne osoby trzecie, których nie łączyła ze stroną powodową umowa o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone. Chodzi tutaj nie tylko o zleceniobiorców, ale i o osoby zupełnie z zewnątrz, nie wykonujące żadnej pracy dla strony powodowej. Bowiem magazyn, w którym pracował pozwany leży na terenie parku logistycznego. Znajduje się tam obok siebie kilka firm. Teren jest ogrodzony, ale portier otwiera bramę każdemu, kto chce wjechać na teren parku, nie sprawdzając jego tożsamości.

Jak zeznał świadek - i to zawnioskowany przez stronę powodową - E. W. (kierownik ds. kontrolingu): „Portier różnie sprawdzał przy wjeździe. (...) Słyszałam, że na magazyn wchodziły osoby trzecie – pracownicy magazynu na to się skarżyli”.

A zatem kierownictwo strony powodowej miało wiedzę o tym, że pracownicy magazynu nr 21 skarżą się na nieprawidłowe zabezpieczenie przez pracodawcę powierzonego im mienia.

Ponadto z zeznań świadków wprost wynika, że opakowania w postaci Euro palet i skrzynek z butelkami znajdowały się nie tylko w środku magazynu, ale także na zewnątrz magazynu i również miały do nich swobodny dostęp osoby trzecie. Jak zeznał świadek S. S. (1): „Opakowania były składowane na zewnątrz magazynu, wszyscy mieli do nich dostęp”.

Zgodnie zaś z §1 umowy z dnia 09.10.2015r. o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone, pozwany przyjął odpowiedzialność tylko za towar znajdujący się w magazynie, a nie poza nim.

Jak przytoczono już powyżej, w myśl art. 124 §3 k.p.: „Od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 pracownik może się uwolnić, jeżeli wykaze, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia.”

W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę powyżej przedstawione okoliczności, stwierdzić należy, iż strona powodowa absolutnie nie zapewniła pracownikom magazynu nr 21 prawidłowych warunków umożliwiających należyte zabezpieczenie powierzonego im mienia w magazynie.

Ponadto w tym miejscu wskazać trzeba, iż budzi poważne wątpliwości Sądu prawidłowość przeprowadzenia inwentaryzacji w dniach 15-17 stycznia 2016r., zwłaszcza biorąc pod uwagę zeznania pozwanego, że skanera używano tylko do liczenia towaru spożywczego. Nie używano skanera do zliczania palet i skrzynek po piwie i napojach, tylko zliczano je ręcznie. Natomiast był bardzo utrudniony dostęp do palet i skrzynek, które leżały jedna na drugiej. Ułożenie palet i skrzynek utrudniało ich dokładne policzenie.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd zważył, że niewiarygodna jest sama kwota szkody wyliczona przez stronę powodową jako kwota niedoboru w opakowaniach stwierdzona podczas inwentaryzacji w styczniu 2016r. Dodatkowo, strona powodowa pomimo spoczywającego na niej w tym zakresie ciężaru przeprowadzenia dowodu, nie przedstawiła Sądowi w trakcie całego procesu spisu z natury pochodzącego z inwentaryzacji ze stycznia 2016r., z którego wynikałyby braki w opakowaniach stwierdzone podczas tej inwentaryzacji na magazynie nr 21 we W.. Przedstawiono tylko spis z natury dotyczący towaru spożywczego, a nie opakowań (k.84-87).

Ponadto do pozwu załączono jedynie dokument nazwany: „Rozliczenie inwentaryzacji (częściowe) magazynu nr 21 Oddział we W. wg stanu na dzień 15.01.2016r.”, z którego wynika, że podczas tej inwentaryzacji ustalono niedobór w opakowaniach o wartości 97.237,70 zł.

Skoro zaś dodatkowo z materiału dowodowego wynika, iż opakowania w postaci palet oraz skrzynek na piwo i napoje były liczone bardzo niedokładnie, bez użycia skanera, tylko „ręcznie”, to nie sposób dać wiary wyliczeniom strony powodowej, że brakowało w istocie takiej liczby opakowań jak wskazano w „Rozliczeniu inwentaryzacji wg stanu na dzień 15.01.2016r.”, a który to dokument był podstawą do obciążenia pozwanego notą księgową na sumę dochodzoną pozwem w niniejszej sprawie.

Sąd uznał jednak, że w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą podstawy do powoływania biegłego sądowego z zakresu rachunkowości dla sprawdzenia prawidłowości obliczeń strony powodowej poczynionych w toku inwentaryzacji ze stycznia 2016r., gdyż po pierwsze – brak było takiego wniosku dowodowego którejkolwiek ze stron procesu, a po drugie, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w postaci dokumentów i zeznań świadków oraz przesłuchania pozwanego, pozwolił na bezsporne ustalenie, iż w sprawie nie zachodziły żadne przesłanki odpowiedzialności materialnej pozwanego: zarówno na podstawie umowy o wspólnej odpowiedzialności za mienie powierzone, jak i w oparciu o ewentualne przepisy art. 124 k.p., 122 k.p. czy 114 k.p.

Pracodawca nie zabezpieczał w sposób należyty mienia znajdującego się w magazynie nr 21 we W.. W toku postępowania okazało się, że jeden z kierowców został zwolniony z pracy przez stronę powodową właśnie za zabór mienia w postaci palet. Ponadto do obowiązków pozwanego nie należało sprawdzanie, czy kierowcy, którzy przyjeżdżali po towar i zabierali go na Euro paletach zwrócili taką samą ilość Euro palet, jaką zabrali wraz z towarem. Dodatkowo inwentaryzacja ze stycznia 2016r. była przeprowadzona w sposób niedokładny, bez użycia skanera i nie przeliczono wszystkich opakowań ze względu na utrudniony dostęp do nich.

W tym stanie rzeczy pozwanemu nie można przypisać ani winy umyślnej ani nawet winy nieumyślnej za powstanie niedoborów w mieniu strony powodowej stwierdzonych podczas inwentaryzacji w styczniu 2016r. Pozwany nie miał

na to żadnego wpływu, a nadto wysokość tych niedoborów czyli zaistniałej szkody, nie została w ocenie Sądu rzeczowo i w sposób wiarygodny przez stronę powodową udowodniona i wykazana.

Odnosnie podpisanego przez pozwanego w dniu 17.02.2016r. oświadczenia, w którym zobowiązał się on do spłaty zadłużenia wobec strony powodowej w ratach, i jak twierdził uczynił to pod wpływem groźby bezprawnej ze strony swego przełożonego dyrektora R. C. (1), obawiając się utraty pracy, wskazać należy, że oświadczenie to nie dotyczy roszczeń strony powodowej objętych pozwem w niniejszej sprawie, lecz wcześniejszych niedoborów ujawnionych w innych inwentaryzacjach i wynikających z noty księgowej pochodzącej z dnia 31.12.2015r. Dlatego wskazane oświadczenie pozwanego z dnia 17.02.2016r. nie było przedmiotem rozważań Sądu w tej sprawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo w całości w pkt. I-wszym sentencji wyroku jako nieuzasadnione.

W pkt. II-gim sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu biorąc za podstawę art. 98 §1 k.p.c., wyrażający zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik procesu. W konsekwencji wygrania przez pozwanego procesu, Sąd zasądził na rzecz pozwanego od strony powodowej kwotę 1350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należnych pozwanemu jako stronie wygrywającej proces, Sąd ustalił w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015r., poz.1804 po zmianach obowiązujących od 18.10.2016r. z uwagi na datę wniesienia pozwu w tej sprawie – 20.01.2017r.), tj. w oparciu o § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt.4 cyt. Rozp. - koszty zastępstwa procesowego wyniosły 1350 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.